

PROKURATUUR

Liisa-Ly Pakosta
Justiits- ja Digiministeerium
info@justdigi.ee

Teie: 18.08.2026 nr 7-1/5943

Meie: 18.09.2026 nr RP-1-6/26/7732

Prokuratuuri arvamus Eurojusti määruse eelnõu kohta

Lugupeetud justiits- ja digiminister

Prokuratuur toetab eelnõus kavandatavaid muudatusi osaliselt ning esitab järgmised tähelepanekud.

I Juhtimisstruktuuri reform

Juhtimisstruktuuri reform on ajendatud Eurojusti määruse hindamisraportist, mille kohaselt on praegune juhtimisstruktuur ebaefektiivne. Eelkõige on probleemiks kolleegiumi (*College*) ja juhatuse (*Executive Board*) dubleeriv töö ja kolleegiumi tegelemine väheoluliste administratiivsete küsimustega. Eelnõu kohaselt luuakse Eurojustis neljas juhtimisorgan: haldusdirektorile, juhatusele ja kolleegiumile lisaks ka väline haldusnõukogu (*Management Board*). Haldusnõukogu hakkaks otsustama kõige olulisemaid administratiivseid ja strateegilisi küsimusi ning kolleegium tegeleks tulevikus üksnes operatiivküsimustega. Seda muudatust on põhjendatud muu hulgas sellega, et see vabastaks rahvuslikud liikmed administratiivülesannetest ja võimaldaks keskenduda operatiivküsimuste lahendamisele.

Prokuratuur, sarnaselt Eurojusti kolleegiumile, seda muudatust ei toeta. Täiendava juhtimistasandi loomine ei muuda juhtimist efektiivsemaks, vaid pigem keerulisemaks ja bürokraatlikumaks, sest senise kolme organi vahel tuleb otsustamisele minevad küsimused tuleb jagada nelja organi vahel. Väline juhtimisorgan tähendab seda, et Eurojusti tegevuse üle otsustavad inimesed, kes ei osale Eurojusti igapäevatöös ning ei ole kursis asutuse igapäevaste tegevuse, probleemide ja vajadustega. Suure tõenäosusega hakkavad haldusnõukogu liikmed toetuma ka tulevikus rahvuslikele liikmetele, kes peavad otsustamisele tulevad küsimused ja võimalikud jutupunktid ette valmistama. Seega ei väheneks rahvuslike liikmete seotus juhtimisküsimustega, v.a hääletamine. Täiendava liikme (ja asendusliikme) nimetamine Eurojusti juhtimisorganisse tähendab riikide jaoks lisaressursi vajadust, sest haldusnõukogu liige vajab aega küsimuste ettevalmistamiseks, nõupidamistel osalemiseks ja reisimiseks. Väikese riigi jaoks võib olla problemaatiline määrata prokuratuurist veel kaks täiendavat inimest Eurojusti tegevuses (juhtimises) osalema. Haldusnõukogu liikme määramine justiitsministeeriumist võib kaasa tuua olukorra, kus Eurojusti tegevus kaugeneb prokuröride igapäevastest vajadustest. Isegi kui aktsepteerida neljanda juhtimistasandina haldusnõukogu loomist, jääb mõistetamatuks eelnõu säte, mille kohaselt ei tohi haldusnõukogusse määrata rahvuslikku liiget ega tema asetäitjat. Riik peaks saama ise otsustada, kes on sobiv sellesse rolli. Näiteks Europoli haldusnõukogus sellist piirangut ei ole.

RIIGIPROKURATUUR

Wismari 7 / 15188 TALLINN / 694 4400 / info@prokuratuur.ee / www.prokuratuur.ee
Registrikood 70000906

Ühe võimaliku lahendusena võiks säilitada senise juhtimisstruktuuri, kuid määratleda Eurojusti määruses täpsemalt iga juhtorgani ülesanded ja pädevus, et vältida ülesannete dubleerimist ning kolleegiumi koormamist haldusülesannetega. Näiteks võiks kolleegiumile anda pädevuse, mis on eelnõu kohaselt kavandatud haldusnõukogule. Kui eesmärk on liikmesriike Eurojusti juhtimisse rohkem kaasata, võiks kaaluda konsultatiivfoorumile ehk peaprokuröride iga-aastasele nõupidamisele nõuandva rolli andmist. Eelnõus ei ole konsultatiivfoorumite rolli praegu käsitletud.

II Pädevuse laiendamine

Prokuratuur toetab Eurojusti pädevuse laiendamist. Kuigi kehtiv määrus võimaldab Eurojustil aidata ka määruses nimetatud kuritegude uurimisel, suurendaks regulatsiooni selgust agressioonikuritegude, sanktsioonide rikkumiste ja teiste sarnaste kuritegude sõnaselge lisamine Eurojusti pädevusse kuuluvate kuritegude loetellu.

III Eurojusti liikme ja riikliku büroo (*national desk*) staatus ning volitused

Eesti rahvuslikul liikmel on olemas kõik eelnõuga kavandavad riigi esindaja õigused ja ligipääsud. Muudatuse ajendiks on asjaolu, et mõne liikmesriigi esindajal ei ole kõiki neid õigusi ja ligipääse registritesse, mis raskendab koostööd kiireloomustes olukordades. Seetõttu toetab prokuratuur kõnealust muudatust.

Prokuratuur ei toeta eelnõud osas, mis näeb riigile ette kohustuse saata Haagi vähemalt kolm inimest. Väikeste riikide juhtumite arv ei ole nii suur, et õigustaks vähemalt kolme inimese töötamist Haagis. Prokuratuuri jaoks tähendab see täiendavat ressursikulu. Eesti kontekstis oleks õigustatud kahe inimese töötamine Haagis, kuid seda arvu ei peaks määrus ette kirjutama.

IV Operatiivfunktsioonide, omaalgatusliku tegevuse ja analüütilise rolli tugevdamine

Eurojustil on juba praegu võimalik tegutseda omaalgatuslikult ja juhtida riikide tähelepanu menetluste alustamise või koostöö vajadusele. Prokuratuur ei pea vajalikuks seda rolli suurendada, kuna nimetatud taotlused ei ole liikmesriikidele siduvad. Eurojusti omaalgatusliku rolli suurendamine võib vähendada riikide autonoomiat menetluste ja prioriteetide üle otsustamisel.

Prokuratuur toetab Eurojusti analüütilise rolli tugevdamist, kuid Eurojusti prioriteediks peaks jääma jätkuvalt riikide abistamine piiriülestes menetlustes. Analüüsides ja strateegiliste keskuste tegevus peaksid lähtuma liikmesriikide vajadustest ja operatiivkoostöös tõusetanud küsimustest ning selle tagamiseks peaks nende loomise otsustama kolleegium (rahvuslikud liikmed). Analüütilise võimekuse tugevdamine ja suurendamine eeldab Eurojustile täiendava ressursi eraldamist, sest vastasel korral võib kannatada Eurojusti operatiivtöö.

V Andmevahetus, digitaliseerimine ning koostöö Europoli ja EPPO-ga

Eurojusti rahvuslik koordineerimissüsteem (eelnõu art 35, kehtiv määrus art 20) on ette nähtud ka kehtivas määruses, kuid selle praktiline toimimine ja vajadus ei ole seni olnud selgelt põhjendatud. Eesti õiguses ei ole koordineerimissüsteemi sätestatud ja kontaktpunktid on määratud prokuratuuri tööjaotuskavas. Kontaktpunktide ülesanne on tagada, et rahvuslikul liikmel oleks liikmesriigis kindlad prokurörid, kelle poole vajadusel pöörduda ning keda kaasata strateegilistesse nõupidamistesse. Samas piisaks vaid valdkondlike kontaktprokuröride määramisest ilma kohustuseta luua eraldiseisev koordineerimissüsteem. Prokuratuur ei pea põhjendatuks eelnõu sätet, mille kohaselt tuleb koordineerimissüsteemi raames korraldada regulaarseid koosolekuid. Senises praktikas on koordineerimissüsteem olnud pigem formaalne ning eelnõu uus sõnastus seda ei muuda. Pigem võiks eelnõus olla säte, mille kohaselt

liikmesriik ja rahvuslik büroo teevad koostööd, liikmesriigi prokurörid ja kohtunikud on kohustatud vastama rahvusliku büroo päringutele ning riigid määravad valdkondlikud kontaktprokurörid. Liikmesriigid peaksid saama ise otsustada, kuidas praktikas koostöö tagada.

Käimasolevate piiriüleste menetluste kohta Eurojustile teabe jagamise kohustus (eelnõu art 36, kehtiv määrus art 21) on sätestatud ka kehtivas määruses, kuid praktikas on infovahetus olnud vähene ning liikmesriigid ei täida seda kohustust järjepidevalt. Seetõttu on põhjust küsida, kas selline regulatsioon on vajalik. Prokuröril peaks olema õigus otsustada, kas konkreetse menetluse puhul on Eurojusti abi vajalik ning millist teavet on põhjendatud Eurojustiga jagada. Kuigi teabevahetus võib teoreetiliselt aidata tuvastada paralleelseid või omavahel seotud menetlusi, eeldaks süsteemi tõhus toimimine kõigi liikmesriikide aktiivset osalemist. Seni ei ole see regulatsioon soovitud eesmärki saavutanud ning arvestades, et teabe edastamisest võib keelduda juhul, kui see võiks kahjustada käimasolevat menetlust, ei ole tõenäoline, et olukord tulevikus oluliselt muutub. Seetõttu võiks kaaluda vastava kohustuse eelnõust väljajätmist või selle muutmist liikmesriikidele antavaks võimaluseks, mitte kohustuseks. Terrorismiküsimustes peaks teabe vahetamine siiski säilima.

VI Koostöö kolmandate riikide ja rahvusvaheliste organisatsioonidega ning andmekaitse

Eelnõu ei lahenda kolmandatele riikidele isikuandmete edastamisega (nt õigusabitaotluste täitmisel) seotud probleeme. Kui liikmesriigi prokurör on juba otsustanud õigusabitaotluse ja selles sisalduvate andmete edastamise kolmandale riigile, tuleb Eurojusti kaasamisel siiski läbida täiendav aeganõudev ja bürokraatlik andmekaitsealane hindamisprotsess. Praktikas lõpeb see enamasti järeldusega, et kolmandas riigis ei ole piisav andmekaitse tagatud ning andmete edastamine on lubatav üksnes erandina kriminaalmenetluse huvidest lähtudes. Selline dubleeriv menetlus nõuab täiendavat ressursi, kuid selle vajadus ei ole põhjendatud, sest tegemist on liikmesriigi andmetega ning liikmesriik on nende edastamise vajadust juba hinnanud ja vastava otsuse teinud.

Lugupidamisega

(allkirjastatud digitaalselt)

Astrid Asi

riigi peaprokurör